

Cursus Palliatieve Zorg voor verpleegkundig specialisten en physician assistants

Afgelopen januari startte de cursus Palliatieve Zorg voor verpleegkundig specialisten en physician assistants. De cursus is ontwikkeld door het netwerk Verpleegkundig Specialisten Oncologie in samenwerking met de Hogeschool Utrecht. Verpleegkundig specialisten Gertrud van der Werff (Martini Ziekenhuis, Groningen) en Karen Tol (Isala, Zwolle), en physician assistant Femke Peters (ziekenhuis Nij Smellinghe, Drachten) stonden aan de wieg van deze opleiding. Zij vertellen over de aanleiding voor de cursus, de opzet en eerste indrukken.

Gertrud van der Werff: "In ons palliatief advies team zijn een aantal keer verpleegkundig specialisten aangenomen die waren opgeleid binnen een ander vakgebied. Zij misten inhoudelijke kennis op het gebied van de palliatieve zorg, maar bijscholen kon niet zomaar, want er bestond geen specifieke scholing voor verpleegkundig specialisten op dat gebied."

Femke Peters had als physician assistant een vergelijkbare ervaring. "Ik maakte de overstap van de afdeling Radiotherapie in het UMC Groningen naar het palliatief advies team in ziekenhuis Nij Smellinghe. Aangezien het een ander vakgebied betrof, wilde ik graag bijscholen. Maar een hbo-postmasterscholing Palliatieve Zorg bestond niet."

Geen alternatief

Uitwijken naar een opleiding Palliatieve Zorg voor een andere beroeps-groep was geen reële optie. Peters: "Er bestaan diverse opleidingen en scholingen op het gebied van palliatieve zorg, zoals een post-hbo-opleiding voor verpleegkundigen. Deze opleiding sluit echter niet aan op het opleidingsniveau en de verantwoordelijkheden van professionals die een masteropleiding hebben gevolgd. Daarnaast is er een cursus Palliatieve Zorg voor medisch specialisten, waar inci-

Van der Werff: "Iedereen is enthousiast, zowel wij als organisatoren als de cursisten"

V GERTRUD VAN DER WERFF

FOTO JAN BUWALDA

Peters: “De cursus is in opzet bedoeld voor verpleegkundig specialisten en physician assistants die als generalist vanuit verschillende vakgebieden en zorginstellingen palliatieve zorg op een hoger niveau willen krijgen”

denteel een verpleegkundig specialist of physician assistant werd toegelaten. Het animo daarvoor onder medisch specialisten is echter groot en de plekken zijn beperkt.”

Zelf aan de slag

Van der Werff en Peters waren niet de enigen die een opleiding Palliatieve Zorg voor hun beroepsgroep misten. Er bestond duidelijk behoefte aan een dergelijke opleiding onder zowel verpleegkundig specialisten als physician assistants. Vanuit een inventarisatie onder de leden van het netwerk Verpleegkundig Specialisten Oncologie en in afstemming met physician assistants groeide het idee zelf een cursus op te zetten. Het werd een gezamenlijke exercitie.

Karen Tol: “Als verpleegkundig specialisten en physician assistants die jaren werkzaam zijn als consulent Palliatieve Zorg zijn juist wij goed in staat om een cursus te ontwikkelen. We weten waar de kracht ligt van verpleegkundig specialisten en physician assistants, we kennen de praktijk en we weten waar behoefte aan is. We hebben mensen met ervaring en kennis op het gebied van onderwijs betrok-

▲ FEMKE PETERS

FOTO ANNEMARIE BOONSTRA

Quote

Prof. dr. Saskia Teunissen, hoogleraar Palliatieve Zorg en Hospicezorg UMC Utrecht en bestuurder bij Coöperatie Palliatieve Zorg Nederland

“Het opzetten van de cursus Palliatieve Zorg voor verpleegkundig specialisten en physician assistants vind ik een goed initiatief. Het past bij de professie van verpleegkundig specialist om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor opleiding indien bestaande opleiding niet volstaat. De samenwerking met een hogeschool waar veel ervaring is met post-HBO-opleidingen specifiek op het gebied van palliatieve zorg, is ook sterk. Wat ik

verder goed vind, is dat de betrokken verpleegkundig specialisten een diverse weerspiegeling van de nieuwe beroepsgroep vormen qua generatie en specialisatie. De vertegenwoordiging van de physician assistants blijft daar iets bij achter evenals de vertegenwoordiging van werkvelden, zoals de verpleeghuiszorg. Bij de beschrijving op de website zou ik adviseren om het opleidingsniveau scherper neer te zetten, waarbij ook duidelijk het onderscheid met een universitaire post-masteropleiding kan worden gemaakt.

Bij het ontwikkelen van nieuwe concepten in de zorg is patiëntparticipatie steeds gebruikelijker. Daarom zou het goed zijn om een patiënt op te nemen in het ontwikkelteam en zelfs het docententeam. Een extra dag geheel vanuit het patiëntperspectief hoort eigenlijk in deze unieke cursus Palliatieve Zorg voor verpleegkundig specialisten en physician assistants. Het zou de positionering van de beroepsgroep specifiek uitlichten.”

▲ KAREN TOL

ken bij de cursusopzet en advies gevraagd aan autoriteiten op het gebied van palliatieve zorg.”

Zo ontstonden een advies- en een klankbordgroep. De adviesgroep bestaat uit verpleegkundig specialisten en physician assistants vanuit diverse expertisegebieden. In de klankbordgroep zitten hoogleraren Palliatieve Zorg, een specialist ouderengeneeskunde, verpleegkundig en medisch specialisten, huisartsen en betrokkenen vanuit de Hogeschool Utrecht en de Coöperatie Palliatieve Zorg Nederland.

Cursusopzet

De cursus bestaat uit vijf of zes lesdagen (van 9.00 tot 17.30 uur). Onderwerpen die in de eerste vijf cursusdagen aan de orde komen zijn onder meer: symptoommanagement, communicatie, de vier palliatieve dimensies, farmacologie, en diverse patiëntcategorieën. Ook zorg voor jezelf en morele dilemma's komen aan bod. Van der Werff: “De doelgroep van de cursus bestaat uit verpleegkundig specialisten en physician assistants die opgeleid zijn of werken in een andere discipline dan palliatieve zorg en zich meer in de palliatieve zorg willen verdiepen. Het kan zijn dat zij meer over palliatieve zorg willen weten, zodat ze dit beter kunnen integreren in de dagelijkse praktijk, zonder dat ze per se palliatief consulent worden. Daarnaast is de cursus bedoeld voor verpleegkundig specialisten en physician assistants die palliatief consulent zijn of dat willen worden. De zesde dag is vooral voor hen bedoeld. Die dag komen de consulentvaardigheden aan bod.”

Online interactie

Tol: “Om het leerrendement te vergroten, zijn leerteams samengesteld, die samen opdrachten uitvoeren. Met de leerteams bevorderen we de interactie tussen cursisten buiten lesuren om en leggen we

Tol: “We hebben mensen met ervaring en kennis op het gebied van onderwijs betrokken bij de cursusopzet en advies gevraagd aan autoriteiten op het gebied van palliatieve zorg”

een relatie met de eigen praktijk.” Door het huiswerk en verplichte voorbereidingen komt het aantal studie-uren voor de vijfdaagse cursus op 56.

Van der Werff: “In principe zou de cursus op locatie zijn, maar door de coronabeperkingen kon dat niet. De lessen zijn omgezet naar live online lessen. Dat is ontzettend jammer, want een deel van de opbrengst van zo'n cursus is elkaar ontmoeten en netwerken, zodat je kunt sparren met collega's die in een vergelijkbare situatie zitten. Met de leerteams is dat gedeeltelijk ondervangen, maar graag hadden we elkaar fysiek ontmoet.”

Evaluatie

De eerste cursus is in januari gestart; de laatste cursusdag daarvan is in juni. Wat zijn de ervaringen tot nu toe? Van der Werff: “Iedereen is enthousiast, zowel wij als organisatoren als de cursisten. Een deel van de cursisten bleek al een aantal jaar werkzaam in een palliatief adviesteam. Daardoor is een deel van de lesstof voor hen bekend. Ze zijn echter blij dat er eindelijk een cursus Palliatieve Zorg is voor de eigen beroepsgroep. Maar daardoor is er onderling tussen de cursisten veel verschil in kennis en ervaring.”

Peters: “De cursus is in opzet bedoeld voor verpleegkundig specialisten en physician assistants die als generalist vanuit verschillende vakgebieden en zorginstellingen palliatieve zorg op een hoger niveau willen krijgen. Dag zes maakt de cursus ook geschikt voor de beginnende consulent. We gaan toetsen of de inhoud voldoet aan het niveau dat onze cursisten nodig hebben. Van tevoren schat je dat in, maar het kan zijn dat die inschatting niet klopt. Aan de hand van de feedback kunnen we de cursus aanscherpen. Misschien is meer verdieping nodig of hebben we meer cursusdagen nodig.”

Landelijke opleiding

Tol: “Deze landelijk aangeboden opleiding Palliatieve Zorg voor verpleegkundig specialisten en physician assistants willen we tweemaal per jaar aanbieden en blijven ontwikkelen. Dat maakt een goede evaluatie, waarbij we onszelf kritisch opstellen, noodzakelijk. We laten zowel de adviesgroep als de klankbordgroep meedenken. Ook de feedback van cursisten is essentieel.” | Dr. Marijke van Oosten, wetenschapsjournalist

Voor meer informatie: netwerkvso.nl

De volgende cursus start in september 2021.